

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 200g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a
unor prevederi din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală
*(imposibilitatea recuzării judecătorului
care soluționează cererea de recuzare [III])*

CHIȘINĂU

28 septembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 21 august 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 28 septembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, ridicată de avocatul Vitalie Malai, în interesele dlui Pavel Diuvenji, parte în dosarul nr. 1-63/2023, pendinte la Judecătoria Comrat, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă de dl judecător Vasili Hrapacov de la Judecătoria Comrat, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Comrat, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Pavel Diuvenji de comiterea infracțiunii de violare de domiciliu cu folosirea situației de serviciu.

4. Cauza penală a fost repartizată pentru examinare dlui judecător Vasili Hrapacov, care a formulat o cerere de abținere de la judecarea cauzei. La 3 aprilie 2023, cererea de abținere a fost admisă și, prin urmare, dosarul a fost repartizat dlui judecător Denis Guțu, care, de asemenea, a formulat o cerere de abținere. La 5 aprilie 2023, cererea de abținere a dlui judecător Denis Guțu a fost admisă, iar dosarul a fost repartizat spre examinare dlui judecător Serghei Popovici.

5. La 17 iulie 2023, apărătorul a solicitat recuzarea dlui judecător Serghei Popovici. Cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare dlui judecător Vasili Hrapacov. În procesul examinării cererii de recuzare

a dlui judecător Serghei Popovici, apărătorul a formulat o cerere de recuzare a judecătorului care examinează cererea de recuzare. Totodată, apărătorul a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023.

6. Printr-o încheiere din 26 iulie 2023, Judecătoria Comrat, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 34 Abținerea sau recuzarea judecătorului

„[...]”

(3) Recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, nu se admite, însă argumentele cererii de recuzare pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

[...]”

[în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023]

Articolul 34 Abținerea sau recuzarea judecătorului

„[...]”

(4) Recuzarea sau abținerea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei și a judecătorului sau a completului de judecată care soluționează

cererea de recuzare, precum și înaintarea repetată a recuzării aceluiași judecător pentru aceleași motive, dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă, nu se admit.

[...].”

[în redactarea Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate a notat că textul contestat interzice recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat examinarea cererii de recuzare a altui judecător, deși anterior acesta și-a luat abținere de la judecarea fondului cauzei. În opinia autorului sesizării, în aceste circumstanțe există aparențe de părtinire a judecătorului care examinează recuzarea.

10. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că sunt incidente articolele 4, 7, 15, 20, 22, 26, 27, 54 alin. (4) și 72 alin. (3) lit. n) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală. Articolul 34 din Codul de procedură penală a fost modificat prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023, care a intrat în vigoare la 22 august 2023, adică după ridicarea excepției de neconstituționalitate și înregistrarea sesizării la Curtea Constituțională. Totuși, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată atât în privința normelor în vigoare, cât și în privința celor abrogate sau modificate care sunt determinante pentru soluționarea cauzei (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 5 din 19 ianuarie 2023, § 19).

15. Articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, viza două situații distincte.

Norma interzice: (1) recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei și (2) recuzarea judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare. Având în vedere că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care a fost recuzat judecătorul care trebuia să soluționeze cererea de recuzare a altui judecător, Curtea admite că la soluționarea cauzei poate fi aplicat doar textul „precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare” din acest articol.

16. Curtea reține că textul „precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare” din alin. (3) al articolului 34 din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, a fost contestat anterior la Curtea Constituțională. În acest sens, Curtea a pronunțat Deciziile nr. 62 din 19 septembrie 2016 și nr. 39 din 29 martie 2022.

17. Deși a invocat mai multe articole din Constituție, *i.e.* 4, 7, 15, 20, 22, 26, 27, 54 alin. (4) și 72 alin. (3) lit. n), argumentele autorului excepției se referă la pretinsa încălcare a dreptului la un proces echitabil atunci când există motive să se bănuiască părtinirea judecătorului căruia i s-a încredințat examinarea cererii de recuzare a altui judecător. Totuși, Curtea observă că aceleași argumente au fost avansate și în sesizările care au stat la baza Deciziilor nr. 62 din 19 septembrie 2016 și nr. 39 din 29 martie 2022.

18. În acest context, Curtea a menționat că procedura de soluționare a unei cereri de recuzare nu îmbracă forma unui contencios care să reclame un tratament jurisdicțional, fiind o chestiune de administrare a actului de justiție. Procedura cercetării și a judecării cererii de recuzare reprezintă o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul procesului penal. Această procedură nu are caracter jurisdicțional penal în sens material. Curtea a mai subliniat că regulile procedurale în materie de recuzare nu sunt reguli de drept comun privind judecarea în fond a cauzei. Ele au un caracter special, de verificare a conformității motivelor invocate de recuzare și abținere cu cele prevăzute de lege (a se vedea DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, § 30-31; DCC nr. 39 din 29 martie 2022, § 24).

19. Mai mult, Curtea a menționat că declanșarea unei proceduri de recuzare succesive ar crea un cerc vicios, care ar împiedica examinarea cu celeritate a cauzei și ar încălca drepturile celorlalți participanți la proces. Așadar, textul contestat vizează o procedură integrată procesului în curs de judecată, al cărui scop este tocmai asigurarea desfășurării rezonabile a judecării, și nicidecum încălcarea principiilor procesului echitabil (DCC nr. 39 din 29 martie 2022, § 25).

20. Curtea a subliniat că rațiunea unei astfel de reglementări constă în necesitatea asigurării continuității activității jurisdicționale. În caz contrar, există riscul ca instituția recuzării să se transforme într-un instrument care ar pune în pericol judecarea cauzei într-un termen rezonabil (DCC nr. 39 din 29 martie 2022, § 26).

21. Totodată, Curtea a constatat existența unor garanții procedurale, conform cărora justițiabilii beneficiază de căile de atac împotriva hotărârii judecătorești (a se vedea DCC nr. 39 din 29 martie 2022, § 27).

22. Astfel, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este una repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluțiile, cât și considerentele Deciziilor nr. 62 din 19 septembrie 2016 și nr. 39 din 29 martie 2022 rămân valabile și în prezenta cauză.

23. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, ridicată de avocatul Vitalie Malai, în interesele dlui Pavel Diuvenji, parte în dosarul nr. 1-63/2023, pendinte la Judecătoria Comrat, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 28 septembrie 2023

DCC nr. 121

Dosarul nr. 200g/2023